

OSKAR LUTSU
PALAMUSE PÕHIKOO

ÕPPEKAVA ÜLDOSA

ÕPPEKAVA ÜLDOSA.....	1
1. ÜLDSÄTTED.....	4
1.1. KOOLI ÕPPEKAVA KOOSTAMISE ALUSED JA ÜLESEHITUS.....	4
1.2. KOOLI ERIPÄRA JA VÄÄRTUSED	5
1.3. PÕHIKOO LI SIHISEADE	6
1.4. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID	6
1.5. LÄBIVATE TEEMADE JA LÕIMINGU RAKENDAMINE.....	7
1.6. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMINE	9

1.7. ÕPPEKAVA LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED, SH LIIKLUSKASVATUS	11
1.8. ÕPPE JA KASVATUSE RÕHUASETUSED KOOLIASTMETI.....	21
ESIMENE KOOLIASTE.....	21
TEINE KOOLIASTE.....	23
KOLMAS KOOLIASTE	26
2. ÕPPEKORRALDUS.....	29
2.1. ÜLDPÕHIMÕTTED	29
2.2. ÜLDPÕHIMÕTTED LIHTSUSTATUD ÕPPEKAVAS.....	31
2.2. TUNNIJAOTUSPLAAN KOOLIASTMETI	32
I KOOLIASTE	32
II KOOLIASTE.....	35
III KOOLIASTE	38
2.3. KOOLI ÕPPEKAVA VÄLISE ÕPPIMISE VÕI TEGEVUSE ARVESTAMINE KOOLIS ÕPETATAVA OSANA.....	40
2.4. III KOOLIASTME LOOVTOO KORRALDAMISE PÕHIMÕTTED NING TEMAATILISED RÕHUASETUSED	40
3. ÕPPEKAVA RAKENDAMIST TOETAVAD TEGEVUSED.....	41
3.1. ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED.....	41
3.2. PROJEKT- ÕUES- JA MUUSEUMIÕPE, ÕPPEKÄIGUD JA ESKURSIOONID	42
4. ÕPILASTE ARENGU JA ÕPPIMISE TOETAMISE JA HINDAMISE KORRALDUS.....	43
4.1. ÜLDSÄTTED	43
4.2. HINDAMISE KORRALDUS.....	44
4.3. KOKKUVÕTTEV HINDAMINE.....	44
4.4. JÄRELVASTAMINE JA HINNETE PARANDAMINE	44
4.5. ÕPILASE JÄRGMISESSE KLASSI ÜLEVIIMINE	45
4.6. PÕHIKOOLI LÕPETAMINE.....	46
4.7. PÕHIKOOLI LÕPETAMINE EKSTERNINA.....	46
4.8. KÄITUMISE JA HOOLSUSE HINDAMINE	46
4.9. HINNETE, KÄITUMISE JA HOOLSUSE HINNANGU VAIDLUSTAMINE.....	47
5. HARIDUSLIKU ERIVAJADUSEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED, TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD	47
6. ÕPILASTE KARJÄÄRIVALIKUTE TOETAMISE PÕHIMÕTTED.....	48
7. ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS	49

11. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED.....	49
12. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD.....	50
LISAD	51

1. ÜLDSÄTTED

1.1. KOOLI ÕPPEKAVA KOOSTAMISE ALUSED JA ÜLESEHITUS

- (1) Oskar Lutsu Palamuse Põhikooli (edaspidi OLPP või Kool) õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis annab ülevaate kooli väärtustest ja eripärast ning on aluseks koolis toimuvale õppimisele, õpetamisele ja kasvatamisele. Õppekava koostamisel on lähtutud riiklikust õppekavast ja kooli arengukavast, pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse. Küsimustes, mis ei ole sätestatud kooli õppekavas, lähtutakse põhikooli riiklikus õppekavas ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatust.
- (2) OLPP õppekava kehtestab direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.
- (3) OLPP õppekava koosneb üldosast ja ainevaldkondade kavadest. Ainevaldkondade õppeainete ainekavad klassiti on esitatud lisadena. Valikainete ainekavad on esitatud kooliastmeti.
- (4) Põhikooli kooliastmed on:
  - I kooliaste – 1.–3. klass;
  - II kooliaste – 4.–6. klass;
  - III kooliaste – 7.–9. klass.
- (5) Kooli õppekava üldosas esitatakse:
  - 1) kooli eripära;
  - 2) väärtused ja sihiseade;
  - 3) õppe- ja kasvatusesmärgid;
  - 4) üldpädevuste kujundamine;
  - 5) läbivate teemade ja lõimingu rakendamine;
  - 6) õppe- ja kasvatus rõhuasetused kooliastmeti;
  - 7) Tunnijaotusplaani kooliastmeti;
  - 8) III kooliastme loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused;
  - 9) kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana;
  - 10) õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus;
  - 11) õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus;
  - 12) haridusliku erivajadusega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord;
  - 13) õpilaste karjäärivalikute toetamise põhimõtted;
  - 14) õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted;
  - 15) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord;
- (6) Ainevaldkondade õppeainete ainekavades esitatakse õppeainete õpitulemuste ja õppesisu kirjeldused klassiti järgmiselt (Lisa 1):
  1. Üldõpetus 1. -3. kl
  2. keel ja kirjandus: eesti keel ja kirjandus; eesti keel võõrkeelena

3. võõrkeeled: A-võõrkeel - inglise keel, B-võõrkeel - vene keel ja saksa keel;
4. matemaatika: matemaatika;
5. loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia;
6. sotsiaalsed: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus;
7. kunstained: muusika, kunst;
8. tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus;
9. liikumisõpetus: liikumisõpetus;
10. lisaained: informaatika, rütmika, rahatarkus, kutsevalik;
11. valikained
12. LÕK ainekavad

1.2. KOOLI ERIPÄRA JA VÄÄRTUSED

(1) Oleme Lutsu kool – pakume õpilasele võimetekohast haridust ja mitmekesist huvitegevust. Kasutame õppes kodukoha eeliseid ja võimalusi. Hoiame au sees Oskar ja Theodor Lutsu pärandit – suur tähelepanu loomingulisusel, etenduskunstidel, kirjandusel, kodukoha ajalool, tantsu- ja sporditraditsiooni hoidmisel. Oleme eluterve hoiakuga ja hindame huumorit. Kaasame kooli tegemistesse kogukonda.

(2) OLPP koolipere tugineb neljale põhiväärtusele:

- a. **Õppijakesksus** - mõistan, et igaüks on õppija; tean, mida ja miks ma õpin; loon õppimiseks sobiva keskkonna ja tingimused; saan aru, et vigade tegemisest, läbikukkumistest algab õppimine; julgen proovida ja julgen läbi kukkuda, et siis uuesti proovida.
- b. **Koostöö** - otsin ise võimalusi koostööks; loon ise ja hoian häid suhteid kõigi inimestega; mõtlen kaasa, teen kaasa; vastuolud lahendan asjaosalistega, konflikte seltskonda ei vii; pean kokkulepetest kinni ja vajadusel aitan teistel kokkulepetest kinni pidada; saan aru, et minu hoiak, käitumine on minu vastutus ja valik ning ei sõltu sellest, mida teised teevad.
- c. **Eeskuju** - näitan oma käitumise ja olekuga ette, kuidas minuga võiks käituda; märkan ja aitan, kui keegi on hädas; olen JAH-inimene – valin positiivse hoiaku inimeste, ümbruse, keskkonna suhtes; olen eeskuju nii koolis kui ka väljaspool kooli.
- d. **Avatus** – kuulan ja mõtlen kaasa, soovin mõista, koguda suheldes teavet; tahan-suudan-teen: olen valmis ja osalen muutustes, olen suunamudija; ütlen välja oma arvamuse ja aktsepteerin erinevaid arvamusi; olen orienteeritud lahendustele, mitte takistustele; loon ise ja naudin teiste loomingut.

(3) Kooli motoks on “Kevad südames!”

(4) OLPP kuulub kahte suuremasse võrgustikku: Tervist Edendav Kool ja Liikuma Kutsuv Kool. Lisaks rakendatakse VEPA ennetusprogrammi meetodeid. Teeme koostööd paikkonna teiste kultuuri-, haridus-, spordi- ja noorsootöö asutuste, kodanikeühenduste, ettevõtjate, lastevanemate ja vilistlastega.

1.3. PÕHIKOOLI SIHISEADE

- (1) Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.
- (2) Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.
- (3) Põhikool toetab põhiliste väärtushoiakute kujunemist. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Põhikoolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.
- (4) Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.
- (5) Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.
- (6) Põhikoolis toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlblelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Põhikool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.
- (7) Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

1.4. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

- (1) Õpetamist mõistetakse OLPP õppekavas kui õppekeskkonna ja õppetegevuse organiseerimise viisi, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu on õpilasel võimalik omandada kavandatud õpitulemused. OLPP õpetaja seab õpetamisel esikohale lapse arengu toetamise. Sihiks on küll riiklikult sätestatud õpitulemuste saavutamine, kuid selleni jõudmise viisid ja aeg võivad olla iga õpilase puhul erinevad.
- (2) Kasvatust mõistetakse OLPP õppekavas kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ja koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskujut, toetada õpilaste loomupärast soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna

kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.

- (3) Kooli õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks.
- (4) Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.
- (5) Õppimist, õpetamist ja kasvatust toetab OLPP õppekeskkond, mis aitab õpilasel saada iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab põhihariduse alusväärtusi, oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab paikkonna ja koolipere traditsioone. Õppekeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õppekeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused.

1.5. LÄBIVATE TEEMADE JA LÕIMINGU RAKENDAMINE

- (1) Läbivad teemad on vahendiks üld- ja valdkonnapädevuste saavutamiseks ning õppeainete ja ainevaldkondade omavaheliseks lõiminguks. Läbivad teemad on aineülesed ja toetavad õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.
- (2) Läbivate teemade õpe realiseerub OLPP-s eelkõige:
  - 1) õpikeskkonna korralduses, arvestades läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
  - 2) ainetundides, kus iga õpetaja toob oma ainesse läbivatest teemadest lähtudes sobivaid teemakäsitlusi ja kirjeldab seda täpsemalt töökavas;
  - 3) klassivälises õppetegevuses, huviringide tegevuses ning erinevates projektides;
  - 4) kolmandas kooliastmes teostatava loovtöö teemavalikus;
  - 5) klassijuhataja töö kavandamisel.
- (3) OLPP-s käsitletavat läbivat teemat on:
  - 1) **elukestev õpe ja karjääri planeerimine** – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;

- 2) **keskkond ja jätkusuutlik areng** – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning jätkusuutlikkust väärtustades on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
  - 3) **kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.
  - 4) **kultuuriline identiteet** – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
  - 5) **teabekeskond** – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi;
  - 6) **tehnoloogia ja innovatsioon** – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
  - 7) **tervis ja ohutus** – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
  - 8) **väärtused ja kõlblus** – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.
- (4) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks ainevaldkondade ülese või ainevahelise lõimingu, mis saavutatakse õpetajate omavahelises koostöises õpetamises, kus õpetajad kasutavad ühe aine sisu teise aine õpetamise rikastamiseks või kasutavad ühes aines õpitud oskuseid teises aines, näiteks ainetevaheliste seoste loomine nii ainevaldkondade sees kui ka erinevatesse ainevaldkondadesse kuuluvate õppeainete vahel. Lõimingu rakendamise viisid kirjeldatakse ainekavades ja õpetajate töökavades;
  - (5) Ainetevaheline lõiming aitab õppijatel luua seoseid, näha analoogiaid, paralleele, erinevusi ja vastuolusid erinevates ainetundides omandatud teadmiste vahel ning kujundada seeläbi õpitust ühtne tervik.
  - (6) Ainetevaheline lõiming aitab õpetajatel organiseerida seoseid eriliigiliste teadmiste ja oskuste vahel, luua õpilastele alternatiivseid võimalusi mõtlemise

korrastamiseks ja struktureerimiseks, seostada teemad õpilaste huvidega ja tõsta õpilaste õpimotivatsiooni.

1.6. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMINE

- (1) Riikliku õppekava tähenduses on pädevused teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või – valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida. Üldpädevused kujundatakse OLPP-s kõigi õppeainete, koolivälise tegevuse ning koolitöötajate isikliku eeskuju kaudu.
- (2) OLPP-s kujundatavad üldpädevused on:
  - 1) **kultuuri- ja väärtuspädevus** – õpilane hindab inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajub ja väärtustab oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustab loomingut ja kujundab ilumeelt; hindab üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustab inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustab oma väärtushinnanguid; oskab väärtustada oma kooli pikka ajalugu ja traditsioone;
  - 2) **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – õpilane toimib aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetab ühiskonna demokraatlikku arengut; teab ja järgib ühiskondlikke väärtusi ja norme; austab ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teeb koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerib inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestab neid suhtlemisel;
  - 3) **enesemääratluspädevus** – õpilane mõistab ja hindab iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsib oma käitumist erinevates olukordades; käitub ohutult ja järgib tervislikke eluviise; lahendab suhtlemisprobleeme ;
  - 4) **õpipädevus** – õpilane planeerib õppimist ja oma aega ning kasutab tõhusa õppimise strateegiaid; õpib nii iseseisvalt kui rühmas; õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostab omandatud teadmisi varemõpitu ja päriseluga; analüüsib oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;
  - 5) **suhtluspädevus** – õpilane väljendab ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt nii emakeeles kui põhikooli lõpus ka vähemalt kahes võõrkeeles. Arvestab suheldes erinevaid olukordi ja mõistab suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; esitleb ennast asjakohaselt, esitab ja põhjendab oma seisukohti; loeb, eristab ja mõistab teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutab eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustab õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;
  - 6) **matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus** – õpilane kasutab matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suudab kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teeb tõenduspõhiseid otsuseid;

mõistab loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutab uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;

- 7) **ettevõtlikkuspädevus** – õpilane loob ja viib ellu ideid, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näeb probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aitab kaasa probleemide lahendamisele; seab eesmäärke, koostab plaane, tutvustab ja viib need ellu; korraldab ühistegevusi ja võtab neist osa, näitab algatusvõimet ja vastutab tulemuste eest; reageerib loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtab arukaid riske;
- 8) **digipädevus** – kasutab uuenevat digitehnoloogiat nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leiab ja säilitab digivahendite abil infot ning hindab selle asjakohasust ja usaldusväarsust; hoiab digihügieeni, kustutab aegsasti ebavajaliku digitaalse sisu; osaleb asjakohaselt digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutab probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhtleb ja teeb koostööd erinevates digikeskkondades; tunneb digikeskkonna ohtusid ning oskab kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgib digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

(3) Õpilastel kujundatavad üldpädevused lihtsustatud õppes on:

- 1) **Kultuuri- ja väärtuspädevus** – tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, väärtustab maailma eri rahvaste ja kultuuride mitmekesisust, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt, tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning väärtustab eesti keele ja kultuuri säilimist ja arengut; tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.
- 2) **Sotsiaalne ja kodanikupädevus** – on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust; teab oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab nende eest seista, arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi; järgib vastutustundlikult ühiselu reegleid, konflikte lahendades arvestab seadusi ning moraalinorme.
- 3) **Enesemääratluspädevus** – mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab adekvaatselt oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhib oma käitumist erinevates olukordades; väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne.
- 4) **Õpipädevus** – õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatut. Täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid. On avatud uutele teadmistele ja oskustele.
- 5) **Suhtluspädevus** – suhtleb olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades, esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus; loeb, mõistab, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel, kasutab teabevahendeid; mõistab ja kasutab võõrkeeles lihtsamaid igapäevaseid väljendeid ning fraase, tuginedes vajaduse korral abivahenditele.

- 6) **Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus** – lahendab elulisi probleemsituatsioone, kasutades omandatud matemaatilisi, loodusteaduslikke ja/või tehnoloogiaalaseid teadmisi-oskusi ning (abi)vahendeid; mõistab inimese ja keskkonna vahelisi seoseid, suhtub elukeskkonda vastutustundlikult ja hoolivalt, elab ning tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt.
- 7) **Ettevõtlikkuspädevus** – on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd ja on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks. Hindab adekvaatselt oma võimeid. Püstitab ja täidab endale seatud eesmärgid ning võtab vastutuse oma tegude eest.
- 8) **Digipädevus** – orienteerub ja tegutseb infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja turvaliselt. Otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi. Järgib digikeskkonnas üldkehtivaid moraali- ja väärtuspõhimõtteid.

1.7. ÕPPEKAVA LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED, SH LIIKLUSKASVATUS

- (1) Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.
- (2) Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:
  1. õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgid;
  2. aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlemised, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineülesed, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
  3. valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
  4. läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
  5. korraldades koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälisest õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.
- (3) Läbivate teemade käsitlemise põhimõtted:
  - 1) koolis arvestatakse läbivaid teemasid koolikeskkonna kujundamisel;
  - 2) läbivaid teemasid lõimitakse üld- ja valdkonnapädevustega, õppeainete ja ainevaldkondadega;
  - 3) läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.
- (4) Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivat teemat ja nende kirjeldused põhikooli riikliku õppekava järgi on:

1) Läbiv teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”

Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

Õpilast suunatakse:

- 1) teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning haridustee jätkamisega seotud karjääriplaanide konkreetsemaks muutumisele;
- 2) arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisioskusi ning teabega ümberkäimise oskusi;
- 3) arendama oskust seada endale eesmärged ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt;
- 4) kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi;
- 5) tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.

I kooliastmes aitab läbiva teema käsitlemine õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.

II kooliastmes keskendub läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” käsitlemine õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.

III kooliastmes keskendub läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” käsitlemine õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, kujundatakse iseseisva õppimise oskus, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisel. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Erinevate õppetegevuste kaudu võimaldatakse õpilasel saada ülevaade tööturu üldisest olukorrast ja tuleviku prognoosidest, erinevatest töödest eri tegevusvaldkondades ameti- ja kutsealadel ning kasutada seda infot nii tulevase õpitava eriala valimisel kui pikemaajalisel karjääri planeerimisel. Erinevate ametite ja elukutsete tutvustamisel pööratakse tähelepanu töö iseloomule, töökeskkonnale, töötingimustele,

vajalikele teadmistele, oskustele ja isikuomadustele. Tähtis on käsitleda töö ja kutsega seotud stereotüüpseid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilase tulevikuväljavaadete piirajateks. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus kasutada karjääriteenuseid (karjääriõpe, -info ja -nõustamine) ning omandada karjääriplaani koostamiseks valikud teadmised ja oskused.

2) Läbiv teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng”

Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustab jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

Õpilast suunatakse:

- 1) aru saama loodusest kui terviksüsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
- 2) aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
- 3) väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
- 4) arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklike keskkonnaalaseid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele;
- 5) võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikku ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.

I kooliastmes tugineb läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatus kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.

II kooliastmes tugineb läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide temaatikale. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonda väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

III kooliastmes keskendub läbiva teema „Keskond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide teemadele. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui terviksüsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonda ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäeva elu probleemide lahendamisel.

3) Läviv teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”

Läviva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

Õpilast suunatakse:

- 1) väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatus ja vabatahtlikkusele põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist;
- 2) olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklike seisukohti ning neid väljendama;
- 3) tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi;
- 4) mõistma avaliku, ettevõtliku- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
- 5) mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;
- 6) mõistma ettevõtliku rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusse ja selles osalemisse.

I kooliastmes on läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” keskmes saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi. Selle viisid on õpilaste vabatahtlik tegevus, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Lähtudes paikkonna võimalustest, tutvustatakse õpilasele kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.

II kooliastmes on läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemisel oluline toetada õpilase initsiatiivi ning pakkuda talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Oluline on suunata õpilasi leidma jõukohastele probleemidele

loomingulisi lahendusi ning aidata neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.

III kooliastmes keskendub läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemine ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning teda julgustatakse neis tegevustes osalema.

4) Läviv teema „Kultuuriline identiteet”

Läviva teema „Kultuuriline identiteet” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

Õpilast suunatakse:

- 1) mõistma ennast kultuuri kandjana, edasiviijana ja kultuuride vahendajana;
- 2) mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
- 3) olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsusse, taunima diskrimineerimist;
- 4) tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
- 5) teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
- 6) omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

I kooliastmes on oluline läbiva teema „Kultuuriline identiteet” käsitlemisel pakkuda õpilasele võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombed on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatusel kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.

II kooliastmes on tähtis läbiva teema „Kultuuriline identiteet” käsitlemisel kujundada positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning vältida eelarvamusliku

suhtumise kujunemist. Õpitakse aktsepteerima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.

III kooliastmes on läbiva teema „Kultuuriline identiteet” käsitlemisel keskne aidata õpilasel mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.

5) Läbiv teema „Teabekeskond”

Läbiva teema „Teabekeskond” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi.

Õpilast suunatakse:

- 1) mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
- 2) valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
- 3) määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
- 4) kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi;
- 5) arendama kriitilise teabeanalüüsi oskust.

I kooliastmes on läbiva teema „Teabekeskond” käsitlemise keskmes õpilase igapäevane teabekeskond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskonnas. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teadete suhtluseesmärki ning eristama olulisi teateid ebaolulistest. Samuti harjub õpilane mõistma, millised seaduspärasused kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas internetis. Läbiva teema rõhuasetused toetavad I kooliastmes inimeseõpetuse, emakeele ning teiste õppeainete kaudu toimuvat suhtlemisoskuste kujundamist. Õpilase eakohast meediakasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.

II kooliastmes on läbiva teema „Teabekeskond” käsitlemise keskmes avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Teise kooliastme jooksul harjutakse lugema ja kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.

III kooliastmes õpitakse läbiva teema „Teabekeskond” käsitlemisel mõistma ja analüüsima meedia rolli ühiskonnas, sealhulgas majanduselus, ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusväärsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leitud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpetus ja kasvatus aitavad õpilasel mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud problemaatilisi olukordi (eraellu sekkumine, väärteabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).

6) Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon”

Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Õpilast suunatakse:

- 1) omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
- 2) mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
- 3) aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
- 4) mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamise seotud eetilistes küsimustes;
- 5) kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
  - a. arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.

I kooliastmes õpitakse läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemisel tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga loovtöid, taotledes õpilaste käelise tegevuse (mootorika) ja omavahelise koostöö arendamist. Soovitatav on kasutada mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse fotode või video tegemise, robotika elementide ning mudelite ja makettide meisterdamise integreerimise kaudu õppetegevusse.

II kooliastmes põhineb läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine eelkõige kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia (sh robotika elementide) rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses.

Arvutipõhises õppes on soovitatav kasutada rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid, et arendada õpilastevahelist koostööd, aja planeerimise oskust, programmeerimiskeelte algelementide mõistmist ja kasutamist.

III kooliastmes kujundab läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Nende pädevuste kujundamiseks tuleb erinevate õppeainete õpetajatel lõimida oma ainetundidesse IKT rakendamisel põhinevaid töövõtteid.

Robotika komplektide kasutamise võimalusega ainetundides õpetatakse õppureid planeerima katseid ja eksperimente, kasutama erinevaid andmete kogumise vahendeid ja meetodeid, saadud andmete kasutamist uurimistöodes.

Lisaks arvutiklassis peetud ainetundidele on III kooliastmes soovitatav kasutada nüüdisaegseid IKT töövõtteid ka kodutööde ja õuesõppe puhul.

7) Läbiv teema „Tervis ja ohutus”

Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.

Tervisekasvatus põhineb õpilaste tervisega seonduvate teadmiste ja hoiakute ning sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamisel. Seda toetab tervist edendava kooli põhimõtete rakendamine koolis.

Ohutuse valdkonnas õpetatakse käituma ohutult liiklus-, tule-, veeohu ja teiste keskkonnast tulenevate ohtude puhul ning otsima vajaduse korral abi.

Õpilast suunatakse:

a) tervise valdkonnas:

- 1) terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele;
- 2) kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldisi sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;
- 3) teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;
- 4) leidma ning kasutama usaldusväärset terviseteadet ja abiteenuseid;
- 5) teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.

b) ohutuse valdkonnas:

- 1) tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;
- 2) vältima ohuolukordadesse sattumist;
- 3) kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;

- 4) omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisilukordades tõhusalt käituda;
- 5) kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ning arvestama kaasliiklejaid;
- 6) tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.

I kooliastmes pannakse läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemisel rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õppija omandab eakohased teadmised ja oskused seonduvalt tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse kui sotsiaalse aspektiga ning tal kujuneb tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjusti oma igapäevases keskkonnas ning omandaks oskused käituda ohutult ja turvaliselt. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, demonstratsioonidel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.

II kooliastmes pööratakse läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemisel teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval tähelepanu eelkõige vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Õppemeetoditest sobivad aktiivõppemeetodid, arutelu, rühmatöö, rollimängud ja demonstratsioonid. Õppetööd ainetundides saavad täiendada noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivälised projektid.

III kooliastmes pööratakse läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemisel tähelepanu tervist ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, diskussioon, juhtumianalüüsid, rühmatöö, uurimisprojektid ja rollimängud. Tähtsal kohal on ka õpilastega korraldatavad klassivälised ennetusprogrammid ning õpilaste maksimaalne kaasamine tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustesse.

8) Läbiv teema „Väärtused ja kõlblus”

Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Õpilast suunatakse:

- 1) tunnustama väärtusi, kõlblisi norme ja viisakusreegleid;
- 2) analüüsima süstemaatiliselt kõlblisi norme ja väärtusi;
- 3) arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;

- 4) juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;
- 5) osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;
- 6) reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutades kõlbeliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.

I kooliastmes on läbiva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemisel rõhk iseenda tundaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.

II kooliastmes teadvustatakse ja mõtestatakse läbiva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemisega kõlbelisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal. Õpilase mõttearendustesse tuleks suhtuda paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamusi. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlbelisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.

III kooliastmes toob läbiva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemine selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbeliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtme. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelisuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Sobilik on teha uurimisprojekte, mis võimaldavad käsitleda küsimusi sügavamalt ja mitmekülgsemalt.

(5) Liikluskasvatus

- 1) Liikluskasvatus on kooli õppe- ja kasvatustegevuse kohustuslik osa, mille käigus õpilased omandavad üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks. Liikluskasvatus koolis toimub kooli õppekava alusel. Liikluskasvatuse eesmärgiks on õpilaste ettevalmistamine ohutuks ja kaasliiklejaid arvestavaks liiklemiseks. Selle tulemusena kujunevad õpilasel ohutu liiklemise harjumused.

- 2) Liikluskasvatust viiakse läbi valdavalt klassijuhataja tundides ning ülekoollistes projektides. Klassi- ja aineõpetajate töökavades määratletakse liikluskasvatuse teemad, mida käsitletakse integreerituna ainetundides.
- 3) I kooliastmes on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast.
- 4) II ja III kooliastmes on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine.
- 5) 3. ja 4. klassi õpilased, kes on eksamipäeva seisuga 10-aastased, saavad osaleda jalgratturi koolitusel. Soovijatel on võimalus sooritada eksam jalgratturi juhiloa saamiseks (jalgrattaluba peab olema 10-15 aastastel noortel).
- 6) Liikluskasvatuse eesmärgid ja taotletavad pädevused kooliastmeti ning käsitletavate teemade mahud on esitatud lisas 1 .

1.8. ÕPPE JA KASVATUSE RÕHUASETUSED KOOLIASTMETI

ESIMENE KOOLIASTE

- (1) I kooliastmes on õpetaja olulisim ülesanne toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni. 1. klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuse kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetöoks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega.
- (2) Õppetöö korraldamise aluseks on esimeses kooliastmes enamasti üldõpetuslik tööviis, kus erinevad õppeained on omavahel lõimitud ja traditsioonilisi ainetunde ei eristata. Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada ka aineõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti. I kooliastmes toimub aineõpetuslik tööviis liikumisõpetuses ja muusikaõpetuses.
- (3) 3. klassis asuvad õpilased omandama esimest võõrkeelt ehk A-võõrkeelt, milleks on OLPP-s inglise keel.
- (4) Esimeses kooliastmes õpetatakse kunsti- ja tööõpetust integreeritult ühe õppeainena, mille nimetus on "käeline tegevus".
- (5) I kooliastmes viiakse liikumisõpetuse raames läbi ujumise algõpetust
- (6) I kooliastmes kasutatakse vaba tunniressurssi rütmika ja informaatika lisaaineks. 2.-3. klassis on õpilastel võimalik valida 1 valikaine kooli poolt pakutavate valikainete nimekirjast või taotleda koolivälise tegevuse arvestamist 1 valikainena.
- (7) I kooliastmes keskendutakse:
  - 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
  - 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisse;
  - 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö tegemise ning valikute tegemise oskuste arendamisele;

- 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
- 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
- 6) õpiraskuste äratundmisele ning kooli tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

(8) I kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist, on viisakas, täidab lubadusi; õpilane teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; ta oskab kaaslast kuulata, ja tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid õpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; võrdleb esemeid ja nähtusi, rühmitab ühe-kahe tunnuse alusel ning loeb lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
- 10) kasutab lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- 12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 14) väldib ohtlikke olukordi ja kutsub ohuolukorras abi, liikleb ohutult;
- 15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

(9) **Lihtsustatud õppekava õppe ja kasvatuse rõhuasetused 1.–2. klassis on:**

- 1) Esimesel arenguperioodil on põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, õpilase rolli mõistmine ja vastavate alusoskuste omandamine: kuulamine, adekvaatne reageerimine küsimustele ja korraldustele, vaatlemine, osalemine dialoogis, tegevusse lülitumine ning ühelt tegevuselt teisele ümberlülitumine. Õppe-eesmärgiks on elementaarse lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse omandamine.

- 2) Õpetaja suunamisel õpivad õpilased tundma lähiümbrust ning igapäevaelu nähtusi. Lisaks iseendaga seonduva teadvustamisele kujundatakse õpilastel ka arusaamist mina-meie-suhetest. See kujuneb kontaktis ning koostegevuses täiskasvanu ja klassikaaslastega, osalemisel õppemängudes ja ühistegevustes.
  - 3) Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse ülesandeid, nende täitmiseks kuluvat aega ning õpetaja osaluse ja abi osakaalu. Õpetaja osaleb laste tegevustes suurel määral. Õpilased täidavad õpiülesandeid koostegevuses, matkimise, näidise järgimise toel ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi. Õpilaste tegevust verbaliseerib valdavalt õpetaja.
  - 4) Õpilased vajavad õppetegevustes palju materialiseerimist ja näitlikke vahendeid. Õpilaste juhendamisel kasutatakse lühikesi suulisi korraldusi. Peamiseks õppemeetodiks on praktilineharjutamine. Olulisel kohal on õppimine praktilise tegevuse või didaktilise mängu kaudu.
  - 5) Õppetöö korraldamisel on eelistatud üldõpetuslik tööviis või üldõpetuse ja aineõpetuse kombineeritud variant.
- (10) 2. klassi lõpuks lihtsustatud õppekava õpilane:
- 1) tunneb end oma pere liikmena, oma klassi ja kooli õpilasena;
  - 2) osaleb klassi ühistegevuses;
  - 3) kontakteerub ühistegevuses teiste inimestega, palub abi ja osutab ise abi kaaslastele;
  - 4) kuulab ja vastab küsimustele; väljendab ennast 3–4-sõnaliste lihtlausestega;
  - 5) eristab oma-võõrast-ühist;
  - 6) hoiab korras oma välimuse; hoiab puhtust ja korda; hoiab korras oma koolitarbed;
  - 7) leiab täiskasvanu suunamisel paberilehelt ja raamatu leheküljelt vajalikku teavet;
  - 8) täidab ülesanded koostegevuses, eeskuju ja näidise järgi, omandatud oskuste piirides suulise korralduse kohaselt;
  - 9) viib kokku eseme, selle kujutise ja keelelise väljendi; tunneb kirjelduse järgi ära tuttavaid esemeid ja nähtusi;
  - 10) vaatab ning võrdleb täiskasvanu juhendamisel esemeid ja nähtusi; järjestab ja rühmitab esemeid ning nende kujutisi ühe-kahe tajutava tunnuse (kuju, suuruse, värvuse) alusel;
  - 11) loeb jõukohast õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa;
  - 12) arvutab õpitud arvuvalla piires ning mõõdab täiskasvanu abiga;
  - 13) tunneb rõõmu liikumisest, loovast ja käelisest tegevusest;
  - 14) käitub õpitud oskuste piires viisakalt, ohutult ja ümbrust hoidvalt; hindab oma ja teiste käitumist õige/vale, meeldib / ei meeldi tasandil.

TEINE KOOLIASTE

- (1) II kooliastmes on õpetuse ja kasvatuses põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmise- ja tegevusvaldkondade vastu. Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning

aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

- (2) Alates teisest kooliastmest kasutatakse aineõpetuslikku tööviisi, kus õppetegevus kavandatakse õppeainete kaupa, kuid olulisel kohal on lõiming erinevate õppeainete vahel.
- (3) 5. klassi lõpus teevad õpilased valiku teise võõrkeele ehk B-võõrkeele õppimiseks, milleks OLPP-s on saksa või vene keel. Valiku aluseks on lapsevanema avaldus. B-võõrkeele õpe algab 6. klassist. Keelerühmade suurused kehtestab direktor õppejuhi ettepanekul, arvestades kooli materiaalseid ja inimressursse.
- (4) 6.klassi lõpus teevad õpilased valiku, kas jätkavad III kooliastmes tehnoloogiaõppe või kodunduse ja käsitöö õppega. Valiku aluseks on lapsevanema avaldus. Gruppidesse jaotamisel on ülempiiriks tehnoloogiaklassi õppekohade arv.
- (5) II kooliastmes kasutatakse vaba tunniressurssi rütmika ja informaatika lisaaineks 1 tunni ulatuses, 5.klassis rahatarkuse lisaaine 1 tunni ulatuses. Lisaks on õpilastel võimalik valida 1 tunni ulatuses valikaine kooli poolt pakutavate valikainete nimekirjast või taotleda koolivälise tegevuse arvestamist 1 valikainena.
- (6) II kooliastmes keskendutakse:
  - 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
  - 2) huvitegevuse võimaluste pakkumisele;
  - 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
  - 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
- (7) II kooliastme lõpus õpilane:
  - 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
  - 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
  - 3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
  - 4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida;
  - 5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
  - 6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
  - 7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;

- 8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
- 9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- 11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
- 12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- 14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

(8) Lihtsustatud õppekava õppe ja kasvatus eesmärgid 3.–5. klassis on:

- 1) Teisel arenguperioodil jätkub positiivse suhtumise kujundamine õppimisse, keskendutakse õpiharjumuste ja -oskuste ning püsivuse arendamisele. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja motivatsiooni;
- 2) Tähelepanu pööratakse eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sh üksteist toetavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
- 3) Õpilased vajavad jätkuvalt suunamist ja õpitegevuse reguleerimist, sh eeskuju ja näidiseid õpiülesannete sooritamisel. Sisekõne kujunemine võimaldab neil arendada oma oskusi õpitegevuse kavandamisel ja reguleerimisel: orienteerumist ülesandes, planeerimist, algoritmide ja tuttavate abivahendite valikut ning kasutamist, enesekontrolli sooritamist;
- 4) Õpilastel kujundatakse oskust mõista ning järgida lühikesi ja lihtsaid tööjuhiseid, nii suulisi kui ka kirjalikke lihtkorraldusi;
- 5) Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Õpilased vajavad õpitegevustes abivahendeid, näitlikkust, sh algoritme.

(9) 5. klassi lõpuks lihtsustatud õppekava õpilane:

- 1) osaleb jõukohaselt ühistegevuses, abistab kaaslasi; alustab ja jätkab dialoogi; väljendab ennast arusaadavalt (sh lühitekstide abil);
- 2) mõistab omandisuhteid oma-võõras-ühine ja käitub vastavalt;
- 3) hoolitseb oma välimuse ja tervise eest;
- 4) hoiab puhtust ja korda kodus ja koolis; käitub looduses hoolivalt;
- 5) oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, vormistab oma õpiülesanded nõuetekohaselt;
- 6) täidab ülesandeid eeskuju, näidise ja õpitud oskuse piirides verbaalse korralduse (sh kirjaliku juhendi) järgi; kasutab õpiülesannete täitmisel tuttavaid

- abivahendeid (sh lihtsaid skeeme ja sümboleid);
- 7) kirjeldab oma õpitegevust nii tegevuse ajal kui ka tagantjärele; kasutab täiskasvanu suunamisel õpitud enesekontrollivõtteid;
  - 8) vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab etteantud rühmitusaluse järgi esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid õpetaja küsimuste ja tugisõnade abil;
  - 9) loeb õpitud teksti ladusalt, leiab ja mõistab suunamisel tekstides sisalduvat teavet;
  - 10) eristab tuttavates olukordades ja oma tegevuses põhjust, tagajärge ja eesmärki; arvestab teadaolevaid motive ja tingimusi käitumisaktide hindamisel, väljendab käitumisaktis ilmnenu iseloomuomadusi;
  - 11) arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;
  - 12) oskab täiskasvanu juhendamisel kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
  - 13) käitub koolis ja avalikes kohtades viisakalt, tunneb ja järgib lihtsamaid kombeid; kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma käitumist konfliktsituatsioonis;
  - 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda; oskab ohutult liigelda;
  - 15) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid.

KOLMAS KOOLIASTE

- (1) III kooliastmes on õppe ja kasvatus põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes tulevad igapäevaelus iseseisvalt toime ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida.
- (2) Kolmandas kooliastmes jätkatakse aineõpetusliku tööviisiga.
- (3) 8. klassi õpilased sooritavad läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, mille võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt. Täpsema teemavaliku teevad õpilased 7. klassi lõpuks klassijuhataja ja/või aineõpetaja juhendamisel. Loovtöö võib olla uurimus, kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik projekt, ülekoolline sündmus, praktiline töö tehnoloogia valdkonnas või loovtöö kaunites kunstides. Loovtöö kaitsmine toimub 8. klassi kevadel. Loovtöö vormistamisel lähtutakse OLPP kirjalike tööde vormistamise juhendist (Lisa 4). Loovtöö hindamise kord on kooli õppekava lisas 3.
- (4) III kooliastmes kasutatakse vaba tunniressurssi 7.klassis kutsevaliku lisaaine 2 tunni ulatuses, 8.klassis informaatika lisaaine loovtöö koostamise toetamiseks 1 tunni ulatuses ja 9.klassis lõpueksamiteks valmistumise lisaaine 1 tunni ulatuses.
- (5) Kolmandas kooliastmes keskendutakse:
  - 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
  - 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
  - 3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;

- 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- 5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
- 6) õpilaste toetamisele nende edasiõppimis- ja kutsevalikute tegemisel.

(6) Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamusteta ja lugupidavalt;
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärke ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- 5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- 8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- 11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- 12) suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- 13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- 14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

(7) Lihtsustatud õppekava õppe ja kasvatused rühmasetused 6.–7. klassis on:

- 1) Kolmandal arenguperioodil keskendutakse jätkuvalt õpiharjumuste ja õpioskuste kujundamisele, samuti püsivuse, iseseisvuse ning eesmärgistatud töötamise ja valikute tegemise oskuste arendamisele;
- 2) Jätkuvalt pööratakse tähelepanu eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste arendamisele. Tähtsal kohal on oma

- arvamuse väljendamise ja selgitamise, kaaslaste arvamuste aktsepteerimise, suhtlusprobleemide lahendamise ning viisaka käitumise oskuste kujundamine;
- 3) Vajalik on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni. Oluline on kujundada oskust märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsida vajaduse korral abi ja seda kasutada;
  - 4) Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel. Õpilaste juhendamisel lähtutakse algoritmidest, oluline on suunata õpilasi aktiivsemalt algoritme ka iseseisvalt kasutama, sh oma tegevust kontrollima.
- (8) 7. klassi lõpuks lihtsustatud õppekava õpilane:
- 1) mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena ning käitub vastavalt rollile; peab kinni kokkulepetest;
  - 2) oskab kaaslast kuulata ja teda tunnustada; oskab oma arvamust rahulikult väljendada ja selgitada; mõistab, et inimesed ja seisukohad võivad olla erinevad;
  - 3) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, kasutab omandatud õpivõtteid ja tuttavaid abivahendeid;
  - 4) oskab koostada päevakava ja seda järgida; mõistab töö vajalikkust;
  - 5) oskab märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsib vajaduse korral abi ja kasutab seda;
  - 6) oskab oma tegevust õppesituatsioonis kavandada, vajalikke tegevusi valida ja rakendada, tulemust kontrollida ja hinnata;
  - 7) vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid tugisõnade abil; teeb järeldusi; loeb lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
  - 8) loeb õpitud teksti ladusalt, leiab teavet oma teadmistele vastavatest tekstidest ning esitab seda suuliselt ja kirjalikult vastavalt õpitud oskustele;
  - 9) arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;
  - 10) kasutab arvutit ja internetti suhtlus- ja õppevahendina;
  - 11) hindab objektiivselt kaaslaste käitumist, saab aru iseloomude ja võimete erinevustest; lahendab konflikte rahumeelselt;
  - 12) kirjeldab oma käitumist, mõistab ja tunnistab oma eksimusi ning vajaduse korral korrigeerib oma käitumist/tegevust;
  - 13) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
  - 14) väärtustab säästvat eluviisi, huvitub loodusest ja oskab looduses käituda.
- (9) Lihtsustatud õppekava õppe ja kasvatus eesmärgid 8.–9. klassis on:
- 1) Neljandal arenguperioodil on põhitaotluseks vastutustundliku suhtumise ja võimalikult iseseisvate õpi- ja tööoskuste kujundamine. Eesmärgiks on, et õpilased tulevad igapäevaelus toime iseseisvalt ning jätkavad õpinguid vastavalt oma võimetele;
  - 2) Jätkuvalt on olulisel kohal suhtlemis- ja koostööoskuste kujundamine, õpimotivatsiooni hoidmine ja tõstmine. Kujundatakse oskust oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi ning teadvustada oma huvisid;

- 3) Tähtsal kohal on enesejuhtimise oskuste kujundamine, suurendatakse õpilaste iseseisvust oma tegevuse kavandamisel, sooritamisel ja tulemuse hindamisel. Järjepidevalt harjutatakse valima ning rakendama eesmärgi saavutamiseks vajalikke tegevusi ja vahendeid ning kasutama enesekontrollivõtteid;
  - 4) Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel, õppesisu ja omandatavaid oskusi seostatakse igapäevaeluga.
- (10) 9. klassi lõpuks lihtsustatud õppekava õpilane:
- 1) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
  - 2) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi;
  - 3) suhtleb vastavalt olukorrale, arvestab suhtluspartneriga;
  - 4) arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi, peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ja tunneb vastutust oma tegude eest;
  - 5) esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus ja arvestab teistega; mõistab kompromisside vajalikkust; oskab seista oma õiguste eest ning lahendada konflikte rahumeelselt, arvestades ühiselunorme;
  - 6) lahendab lihtsamad eriolukorrad, astub vastu ebasoovitavatele ahvatlustele ning eetiliselt või õiguslikult vääradele ettepanekutele;
  - 7) täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas; mõistab ülesannete õige tõlgendamise ning enesekontrolli tähtsust, kasutab omandatud õpivõtteid;
  - 8) loeb, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel;
  - 9) oskab kasutada jõukohaseid teabevahendeid, sh arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning infootsingul;
  - 10) teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning huvisid; väärtustab praktilist tööd ja õppimist ning on valmis jätkama õpinguid täiendus- ja kutseõppes;
  - 11) mõistab igapäevaelus ilmnevat inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
  - 12) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne.

2. ÕPPEKORRALDUS

2.1. ÜLDPÕHIMÕTTED

- (1) Põhikoolis on õppekava läbimiseks arvestatud üheksa aastat. Õppeaasta koosneb 35 nädalast ning jaguneb viieks 7-nädalaseks õppeperioodiks.
- (2) Õppe- ja kasvatustöö toimub erinevates vormides: õppetunnina, projektõppena (nt projektinädalatel), õppekäiguna, õppepäevana, e-õppena või muus õppeprotsessis osalejatega kokku lepitud vormis. Õppetunniks loetakse ka õppekäiku, milles toimub juhendatud õpe.
- (3) OLPP õppekorraldus on I kooliastmes valdavalt üldõpetuslik, muusika- ja liikumisõpetus on aineõpetuslik, II ja III kooliastmes aineõpetuslik.

- (4) Projektõppe raames toimub õpe koolis ühest üldteemast lähtuvalt, mida käsitletakse erinevate õppeainete kaudu, lõimides neid omavahel. Projektõppe eesmärgiks on toetada õpilase tervikliku maailmapildi kujunemist.
- (5) Õppetund jaguneb kaheks osaks: õpilase juhendamine õpetajaga vahetus kontaktis olles ja õpilase iseseisev õpe, mida õpetaja juhendab e-õppevahendeid kasutades (nt e-päevik, videokeskkond, kirjalik juhend vm).
- (6) Õppetunnid toimuvad lühikeste ainetundidena või paaristundidena. Õppetund võib toimuda kooli ruumides, kooli territooriumil ja õppekäiguna ka väljaspool kooliruumi või e-õppepäevadena.
- (7) Kontaktõppe ja iseseisva õpiaja jaotus tundides on järgnev (ajalise jaotuse aluseks on Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses ette antud õppetunni arvestuslik pikkus 45 minutit):
- Paaristund: 80 minutit õpetajaga vahetus kontaktis ja 10 minutit juhendatud iseseisev õpiaeg
  - Lühike tund: 45 minutit õpetajaga vahetus kontaktis olles.
- (8) Õppetunni kontaktõppe läbiviimise koht valib õpetaja – see võib toimuda nii kooli ruumides ja territooriumil kui väljaspool seda.
- (9) Iseseisval õpiajal täidetavate ülesannete sooritamise aja ja koht võib õpilane ise valida. Välja arvatud juhtudel, kui kooli ja kodu koostöös on lapse vajadustest lähtuvalt otsustatud teisiti.
- (10) A-võõrkeelena õpetatakse OLPP-s alates 3. klassist inglise keelt. B-võõrkeelena õpetatakse OLPP-s alates 6. klassist vene või saksa keelt. B-keele valik toimub 5.klassi lõpus õpilase ja lapsevanema sooviavalduse alusel. Tugimeeskonnal on õigus anda õpilasele ja lapsevanemale B-keele valikul soovitusi.
- (11) Kooli päevakava kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, nagu pikapäevarühmas ja ringides korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Õppetundide arv ja nende järjekord õppepäevas määratakse kindlaks tunniplaaniga, mis on kooli päevakava osa. Tunniplaan klassiti on avalikustatud kooli infostendidel ja kooli kodulehel. Huvitegevuse tunniplaan on avaldatud kooli kodulehel. Kooli päevakava kinnitab direktor.
- (12) Õppetundide jaotamisel arvestatakse riiklikult määratud kohustuslike õppeainete mahtu, kooli poolt määratud lisaainetunde ning valikainetunde.
- (13) Õppetundide jaotamisel võetakse aluseks põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus klassiti:
1. klassis 20;
  2. klassis 23;
  3. ja 4. klassis 25;
  5. klassis 28;
  6. ja 7. klassis 30;
  8. ja 9. klassis 32.
- (14) Lisaainetunnid on vaba tunniressursi arvelt kooli poolt määratud ainetunnid, mis toetavad seatud õpiväljundite saavutamist:

Rütmika 1.- 6. klassis toimub lisaainetunnina 1 tund nädalas.

Informaatika 1.-6. ja 8. klassis toimuvad lisaainetunnina 1 tund nädalas

Rahatarkus 5.klassis toimuva lisaainetunnina 1 kord nädalas

Kutsevalik 7.klassis toimub lisaainetunnina 2 tundi nädalas

Eksamiaaine 9.klassis toimub lisaainetunnina 1 tund nädalas kogu õppeaasta vältel. Selle käigus toetatakse lõpuklassi õpilasi eksamiainetes õpilasele vajaminevas mahus.

- (15) Valikainetunnid: Valikained on läbivaid teemasid toetavad ained, mida õpilasel on võimalik vastavalt oma huvidele ja võimetele valida. Valikainetunnid toimuvad kooliastmeülestes gruppides. Kooli valikainete nimekiri avaldatakse iga aasta aprilli lõpuks ja õpilane annab oma valikust teada kooli poolt määratud vormis (klassijuhataja kaudu, elektroonne registreerimisvorm) igal õppeaastal mai lõpuks. Valikaine tuleb läbida täies mahus.
1.kl; 7-9.kl vaba tunniressurssi valikainele ei ole.
2.-3. klassis tuleb õpilasel valida 1 valikaine etteantud valikainete hulgast.
4.-6. klassis tuleb õpilasel valida 1 valikaine etteantud valikainete hulgast.
- (16) 2024/2025. õppeaastal tutvustatakse õpilastele valikaineid kooliaasta alguses ja õpilastel tuleb septembri esimese nädala jooksul teha etteantud valikainete hulgast endale sobivaim valik.
- (17) I kooliastmes on õpilastel päevakavas pikapäevarühma tunnid, kus pannakse alus esmastele õpioskustele ja –harjumustele.

2.2. ÜLDPÕHIMÕTTED LIHTSUSTATUD ÕPPEKAVAS

- (1) Õpe võib olla korraldatud mitmel viisil: kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel või erinevate õppeainete õpetamine toimub teatud ajal õppeaastas; kasutatakse üldõpetuslikku õpet, mille puhul keskendutakse teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde.
- (2) Õppeained jagunevad kohustuslikeks õppeaineteks, lisaaineteks ja valikaineteks.
- (3) Võõrkeelena õpitakse ühte keelt. OLPP õpilastel on selleks inglise keel, mille õppimist alustatakse 5. klassist.
- (4) Õpilasele, kelle emakeel ei ole eesti keel, võib A-võõrkeele või valikaine tundide asemel pakkuda keele - ja kultuuriõpet tema emakeeles. Lähtudes Põhikooli - ja gümnaasiumiseaduse § 21 lõikest 2 võib keele - ja kultuuriõppe korraldamiseks vaba tunnimahu puudumisel õpilase suurimat nädala õppekoormust suurendada ühe tunni võrra.
- (5) Loodusõpetust õpitakse lõimitud õppeainena, milles on ühendatud loodusõpetus, geograafia, füüsika ja keemia alused.
- (6) Tööõpetus sisaldab kolme valdkonda: tööõpetus (1.–4. kl), käsitöö ja kodundus (5.–9. kl) ning tehnoloogiaõpetus (5.–9. kl). Alates 5. klassist moodustab kool õpilaste soovide ja huvide põhjal õpperühmad, millesse jagunedes on õpilastel võimalus õppida kas käsitööd ja kodundust või tehnoloogia õpetust. Õpperühmadesse jagunemine ei ole soopõhine.

- (7) Vähemalt 10% õppeks vahetavad õpilased õpperühmad nii, et käsitöö ja kodunduse asemel on tehnoloogiaõpetus ning tehnoloogiaõpetuse asemel käsitöö ja kodundus. Teemade järjestus õppeaastas kavandatakse käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse õpetajate koostöös. Käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse õpitulemused vahetatud õpperühmades esitatakse kooli tööõpetuse ainekavas.
- (8) Lähtudes piirkonna ja kooli võimalustest ning õpilaste soovidest võib kool valida ka tööõpetuse ainekavas puuduva õppesuuna. Valitud tööõpetuse suunale koostab ainekava kool.
- (9) Mittetatsionaarses õppes ei kuulu kehaline kasvatus kohustuslike õppeainete hulka.
- (10) OLPP omapära ja piirkondliku eripära arvestamiseks võib Kooli hoolekogu nõusolekul muuta tunnijaotusplaani, kuid tööõpetuse tundide arvu vähendamata. Seejuures tuleb tagada taotletavate õpitulemuste saavutamine kooliastme lõpuks. Erinevustest teavitatakse õpilaste vanemaid.
- (11) III kooliastmes võivad õpilased soovi korral teha loovtöö. Sellisel juhul toimub õpilastele jõukohase loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise põhimõtted sarnaselt tavaõppkava järg õppivate õpilastega.
- (12) Kool võib vanema ja direktori või direktori volitatud õpetaja või mõne teise õppe- ja kasvatusalal töötava isiku kokkuleppe korral arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis kooli õppekava osana, kui see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

2.2. TUNNIJAOTUSPLAAN KOOLIASTMETI

Tunnijaotusplaanis on välja toodud kohustuslikud õppeained, lisaained ja valikained ning nende mahud kooliastmeti ja klassiti.

I KOOLIASTE

1.-3. klassis lõimitakse üldõpetuses järgnevad õppained: eesti keel, matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kunst, tööõpetus. Tunnijaotusplaanis on kunsti ja tööõpetuse aine koondatud aineks käeline tegevus. Käelise tegevuse õpiväljundid vastavad PRÕK kunsti ja tööõpetuse õpiväljunditele.

I kooliastmes on lisatundidena informaatika ja rütmika 1 tund nädalas. 2.-3. klassil on võimalik valida 1 tunni ulatuses valikainet.

Tunnijaotus	I kooliaste								
	1. klass			2.klass			3. klass		
	põhi	lisa	valik	põhi	lisa	valik	põhi	lisa	valik
eesti keel	7			7			5		
matemaatika	3			3			4		

loodusõpetus	1			1			1		
muusika	2			2			2		
käeline tegevus	3			3			3		
kehaline	2			3			3		
inimeseõpetus				1			1		
A-võõrkeel							3		
Lisaained									
informaatika		1			1			1	
rütmika		1			1			1	
valikained						1			1
kokku	18	2	0	20	2	1	22	2	1
tunnid kokku	20			23			25		
Lubatud maksimaalne nädala tunnikoormus	20			23			25		

Tunnijaotus LÕK-is	I kooliaste								
	1. klass			2.klass			3. klass		
	põhi	lisa	valik	põhi	lisa	valik	põhi	lisa	valik
eesti keel	7			9			8		
matemaatika	5			5			5		
loodusõpetus	1			1			2		
muusika	1			1			1		
kunst	1			1			1		
tööõpetus	2			2			2		
kehaline	2			3			3		
inimeseõpetus	1			1			1		
A-võõrkeel									
Lisaained									
informaatika									
rütmika									
valikained									2
kokku	20	0	0	23	0	0	23	0	2
tunnid kokku	20			23			25		
Lubatud maksimaalne nädala tunnikoormus	20			23			25		

II KOOLIASTE

II kooliastmes on lisatundidena informaatika ja rütmika 1 tund nädalas. Lisaks on kõigil II kooliastme õpilastel võimalik valida 1 tunni ulatuses valikainet. Valikainetunnid toimuvad kooliastmeüleseelt.

Tunnijaotus	II kooliaste								
	4. klass			5.klass			6.klass		
	põhi	lisa	valik	põhi	lisa	valik	põhi	lisa	valik
eesti keel	5			3			3		
kirjandus				2			2		
matemaatika	4			4			5		
loodusõpetus	2			2			3		
muusika	2			1			1		
kehaline	3			3			2		
inimeseõpetus				2			0		
A-võõrkeel	3			3			3		
B-võõrkeel							3		
ajalugu				1			2		
kunst	1			1			1		
käsitöö/kodundus/tehnoloogia	2			2			1		
ühiskonnaõpetus							1		
Lisaained									
informaatika		1			1			1	
rütmika		1			1			1	
rahatarkus					1				
valikained			1			1			1
kokku	22	2	1	24	2	1	27	2	1
tunnid kokku	25			27			30		
Lubatud maksimaalne nädala tunnikoormus	25			28			30		

Tunnijaotus LÕK-is	II kooliaste								
	4. klass			5.klass			6.klass		
	põhi	lisa	valik	põhi	lisa	valik	põhi	lisa	valik
eesti keel	8			7			6		
matemaatika	5			5			5		
loodusõpetus	2			2			4		
muusika	1			1			1		
kehaline	2			2			2		
inimeseõpetus	2			2			2		
A-võõrkeel				2			2		
ajalugu							1		
kunst	1			1			1		
tööõpetus	2			4			4		
Lisaained									
valikained			2			2			2
kokku	23	0	2	26	0	2	28	0	2
tunnid kokku	25			28			30		
Lubatud maksimaalne nädala tunnikoormus	25			28			30		

III KOOLIASTE

III kooliastmes on lisatundidena:

kutsevaliku aine koostöös Luua Metsakooliga 7.klassis nädalas

informaatika 8.klassis 1 tund nädalas.

Eksamiaineid toetav lisatund kogu õppeaasta ulatuses 9.klassile

Tunnijaotus	III kooliaste								
	7.klass			8.klass			9.klass		
	põhi	lisa	valik	põhi	lisa	valik	põhi	lisa	valik
eesti keel	2			2			2		
kirjandus	2			2			2		
matemaatika	5			4			4		
loodusõpetus	2								
muusika	1			1			1		
kehaline	2			2			2		
inimeseõpetus	1			1					
A-võõrkeel	3			3			3		
B-võõrkeel	3			3			3		
ajalugu	2			2			2		
kunst	1			1			1		
käsitöö/kodundus/tehnoloogia	2			2			1		
ühiskonnaõpetus							2		
geograafia	1			2			2		
bioloogia	1			2			2		
keemia				2			2		
füüsika				2			2		
Lisaained									
informaatika					1				
kutsevalik		2							
eksamiaine								1	

valikained									
kokku	28	3	0	31	1	0	31	1	0
tunnid kokku	30			32			32		
Lubatud maksimaalne nädala tunnikoormus	30			32			32		

Tunnijaotus LÕK-is	III kooliaste								
	7.klass			8.klass			9.klass		
	põhi	lisa	valik	põhi	lisa	valik	põhi	lisa	valik
eesti keel	6			6			6		
matemaatika	4			5			5		
loodusõpetus	4			4			4		
muusika	1			1			1		
kehaline	2			2			2		
inimeseõpetus	2			2			1		
A-võõrkeel	2			2			2		
ajalugu	2			2			1		
kunst	1			1			1		
Tööõpetus	4			5			7		
valikained			2			2			2
kokku	28	0	2	30	0	2	30	0	2
tunnid kokku	30			32			32		
Lubatud maksimaalne nädala tunnikoormus	30			32			32		

2.3. KOOLI ÕPPEKAVA VÄLISE ÕPPIMISE VÕI TEGEVUSE ARVESTAMINE KOOLIS ÕPETATAVA OSANA

- (1) Õpilasel on võimalik valikainena valida ka kooliväliseid aineid. Selleks võib olla muusikakooli, kunstikooli, teaduskooli, trenni vms osalemine.
- (2) Koolivälise valikaine arvestamiseks tuleb õpilasel septembri esimese nädala jooksul esitada Kooli kantseelisse valikaine arvestamise avaldus ja valikaine kava (Lisa 6), kus on näidatud valikaine nimetus, õppemaht, õppesisu ja saavutatavad tulemused e õpiväljundid.
- (3) Õppeperioodi lõpul esitab õpilane valikaine arvestamiseks õpetaja või treeneri ülevaade õpilase osalemisest ning seatud õpiväljundite saavutamise kohta.
- (4) Koolivälise valikainet hinnatakse mitmeeristavalt.

2.4. III KOOLIASTME LOOVTÖÖ KORRALDAMISE PÕHIMÕTTED NING TEMAATILISED RÕHUASETUSED

- (1) Loovtöö tegemine on kohustuslik kõigile õpilastele.

- (2) Loovtöö sooritatakse ja esitatakse kaitsmiseks 8. klassis. Loovtöö teema märgitakse lõputunnistusele.
- (3) Õpilased valivad 7.klassi kevadsemestril neid huvitava loovtöö teema ja leiavad endale juhendaja. Õpetajad võivad välja pakkuda teemasid, mida on valmis juhendada. Loovtöö teemad peavad olema valitud 7.klassi 1. aprilliks.
- (4) Direktor kinnitab teemavalikud 1. maiks.
- (5) Õpilane esitab loovtöö projekti juhendajale hiljemalt 8.klassi 1. oktoobriks.
- (6) Loovtöö tegemisega soovitakse
  - 1) kujundada loov-, uurimis- ja projektitööde tegemise oskusi ja teadmisi;
  - 2) tõsta õpilase motivatsiooni ja oskusi iseseisvas teadusotsingus;
  - 3) toetada infotehnoloogiavahendite rakendamise oskuse kujundamist projekti- ja loovtööde loomiseks,
  - 4) Toetada eneseteostuse ja avalike esinemise oskuse kujunemist.
- (7) Loovtööks võib olla uurimistöo, kunstiteos, joonis, projekt, käsitöö, muusikapala, lavastus, tantsukava, kooliastmele korraldatud üritus, leiutis, praktilise väärtusega tarbeese, animatsioon, lühifilm jne.
- (8) Loovtöö koosneb teoreetilisest ja praktilisest osast. Loovtöö võib sooritada individuaalselt või kollektiivselt.
- (9) Loovtööd esitletakse ja kaitstakse loovtööde kaitsmiskomisjoni ees. Komisjoni koosseis kinnitatakse direktori käskkirjaga. Komisjoni kuuluvad loovtööde juhendajad, 8. klassi klassijuhataja ja kooli juhtkonna esindaja.
- (10) Loovtööle hinnangu andmisel kasutatakse Loovtöö hindamismudelit (Lisa 3).
- (11) Loovtöö vormistatakse vastavalt kooli kirjalike tööde vormistamise juhendile (Lisa 4)

3. ÕPPEKAVA RAKENDAMIST TOETAVAD TEGEVUSED

3.1. ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED

- (1) OLPP-s lähtutakse õppetöö mitmekesistamisel kooli väärtustest, traditsioonidest ja läbivatest teemadest. OLPP on avatud koostööks erinevate organisatsioonide, kodanikuühenduste, ettevõtjate, lapsevanemate ja vilistlastega.
- (2) OLPP-s toimuvaid traditsioonilisi sündmusi, tunni- ja kooliväliseid tegevusi ja õpilaste osalemist projektides käsitletakse õppe- ja kasvatustöö osana, mis toetab lapse arengut ja soodustab omaalgatust.
- (3) OLPP traditsioonilisteks sündmusteks on:
  - 1) kooliaasta alguse rongkäik ja avaaktus muuseumis;
  - 2) ülekoolilised matka- ja liikumispäevad;
  - 3) karneval I kooliastmele oktoobris
  - 4) omaloominguõhtu "Leib ja lilled" II-III kooliastmele oktoobris
  - 5) kooli sünnipäeva tähistamine koos endiste õpetajate ja koolitöötajatega novembris;
  - 6) õpilaste korraldatavad laadad, kohvikud ja kontserdid ja muud ettevõtlusele suunatud praktilised tegevused;

- 7) Lutsu kirjandusnädal ja Lible laat jaanuaris;
  - 8) I klassi aabitsapidu jaanuaris;
  - 9) kooli väärtusi esindavate õpilaste ja kooli töötajate tunnustamine vabariigi aastapäeval;
  - 10) Suur Teatripäev II-III kooliastme õpilastele märtsis;
  - 11) Kevadkontsert õpilastele ja lastevanematele aprillis;
  - 12) Nõidade olümpia I kooliastme õpilastele mais;
  - 13) tervise teemalised sündmused aprillis, südamenädal;
  - 14) 9. klasside viimane koolikell mais;
  - 15) ülekoolline projektipäev juunis;
  - 16) direktori pidulik vastuvõtt heade tulemustega õpilastele ja nende vanematele õppeperioodi lõpus;
  - 17) vilistlaste kokkutulek juunis iga viie aasta järel.
- (4) OLPP-s tegutseb õpilasesindus direktori kinnitatud põhikirja alusel.
- (5) OLPP huvitegevuse planeerimisel arvestatakse õpilaste arengupsühholoogilisi aspekte ja paikkonna võimalusi. Huvitegevust ja koolis toimuvate sündmuste korraldamist koordineerib huvijuht, kes kaasab tegevustesse õpilasi, õpetajaid, noorsootöötajaid ja lapsevanemaid. Kooli tavapärase huviringidena tegutsevad laulukoorid, rahvatantsuringid, male/kabering, kergejõustikutrennid, kokandusring, kunstiringid, TORE-ring, 4H, matemaatikaring jt.
- (6) Septembris tutvustatakse OLPP õpilastele kooli pakutavaid huviringe/huvitunde, mis alustavad tegevust hiljemalt oktoobris. Huviringides/huvitundides osalemine on vabatahtlik. Registreerumine ja osalemisest loobumine toimub huviringi õpetaja juures, koolivälise juhendajaga huviringi registreerumine toimub huvijuhi juures. Huviringide nimekiri ja huvitundide toimumise ajad on kättesaadavad kooli kodulehel.
- (7) Ettepanekuid uuteks algatusteks, huviringideks, õppekäikudeks ja koostööprojektideks saavad teha nii lapsevanemad, õpilased, õpetajad, teised koolitöötajad kui kogukonna liikmed laiemalt kooli juhtkonnale kogu õppeaasta kestel.

3.2. PROJEKT- ÕUES- JA MUUSEUMIÕPE, ÕPPEKÄIGUD JA EKSKURSIOONID

- (1) Õppetöö mitmekesistamiseks kasutatakse projekt-, muuseumi- ja õuesõppe võimalusi ning viiakse läbi erinevaid õppekäike ja ekskursioone.
- (2) Projekt-, muuseumi- või õuesõppeks ning õppekäikudeks vajalik aeg kavandatakse üldjuhul vastava aine tundidega seonduvalt, koostöös teiste õpetajatega ning arvestades kooli ressursidega.

4. ÕPILASTE ARENGU JA ÕPPIMISE TOETAMISE JA HINDAMISE KORRALDUS

4.1. ÜLDSÄTTED

- (1) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa ning see on aluseks õppe edasisele kavandamisele.
- (2) Hindamise eesmärkideks OLPP-s on:
  - 1) toetada õpilase arengut;
  - 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
  - 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
  - 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist;
  - 5) suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
  - 6) arendada õpilase oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsima;
  - 7) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
  - 8) anda alus õpilase järgmisesse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
- (3) **Eristav hindamine (Lisa 2)** on kokkuvõtva hindamise viis, mille puhul antakse õpitulemuste saavutatuse kohta tagasisidet viieastmelisel skaalal 5-1, millest kolm taset 5-3 on positiivsed ja kaks taset 2-1 on negatiivsed.
- (4) **Mitteeristav hindamine (Lisa 2)** on kokkuvõtva hindamise viis, mille puhul ainekavas määratud õpitulemuste saavutatuse taset pole vajalik eristada. Mitteeristava hindamise puhul määratakse piisav õpitulemus, millele vastamise korral väljendatakse piisavat tulemust hindegaga "A". Oodatavast madalamal tasemel tulemust väljendatakse hindegaga "MA".
Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.
- (5) **Kujundav hindamine (Lisa 2)** on õpilasele tagasiside andmine tema seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta. Kujundaval hindamisel lähtutakse õpieesmärkide seadmisest ning analüüsitakse seatud eesmärkide täitmist. Selle käigus innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse tegevusi, mis toetavad õpilase arengut. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu ja tema ainealaste oskuste ning teadmiste võrdlemisele õpilase varasemate saavutuste ja tulemustega. Kujundavat hindamist võib kasutada õppeperioodi keskel eristavat või mitteeristava hindamist toetava võimalusena või I ja II kooliastmes õpilase arengut toetava kokkuvõtva hindamisviisina.
- (6) OLPP-s kasutatakse 1.-9. klassini läbivalt eristavat hindamist, välja arvatud lisa- ja valikainetes, kus kasutatakse mitteeristavat hindamist ning liikumisõpetuses, kus I kooliastmes kasutatakse kujundavat hindamist ning II ja III kooliastmes mitteeristavat hindamist.

4.2. HINDAMISE KORRALDUS

- (1) Õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele hindab õpetaja õpilase suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel.
- (2) Teadmiste ja oskuste hindamisel on oluline koht arusaamisel ja teadmiste iseseisval rakendamisel.
- (3) Tõhustatud ja eritoel õppivate õpilaste hindamiskriteeriumid lepitakse kokku individuaalses õppekavas.
- (4) Õpilase koolist lahkumisel teiseandatakse käimasoleva õppeperioodi jooksul saadud mitteeristavad hinnangud ja selle õppeaasta kokkuvõtavad mitteeristavad hinnangud viiepallisüsteemi (Lisa 2)
- (5) Õpilasel ja lapsevanemal on õigus saada aineõpetajalt või klassijuhatajalt teavet hindamise korralduse ning hinnete ning kokkuvõtivate hinnete või hinnangute kujunemise aluste kohta.
- (6) Kooli hindamismudelid (Lisa 2) on kättesaadavad kooli koduleheküljelt.
- (7) Lastevanemate teavitamine toimub kogu õppeperioodi vältel e-päeviku Stuudium abil. Elektroonilise päeviku täitmise eest vastutavad klassiõpetajad, aineõpetajad ja klassijuhatajad.
- (8) Vanemate teavitamine õppeperioodide hinnetest toimub e-päeviku kaudu ja aastahinnetest paberkujul väljastatud dokumendi abil.

4.3. KOKKUVÖTTEV HINDAMINE

- (1) Kokkuvõttev hindamine on hinnete ja hinnangute koondamine trimestrihinneteks ja aastahinneteks, see toimub iga õppeperioodi lõpus ja õppeaasta lõpus.
- (2) Põhjusega pikaajalise puudumise tõttu (pikaajaline haigestumine, laagrid, võistlused jm põhjused) võib jääda õppeperioodi hinne välja panemata õppenõukogu otsusega, kus märgitakse ka hindamata jätmise põhjus ja järelvastamise aeg. Õppenõukogu otsus tehakse õpilasele ja lapsevanemale teatavaks kirjalikult Stuudiumi kaudu. Märge kirjutatakse ka tunnistusele märkuste ossa.
- (3) Kui õppeperioodi lõpus on õppeaine jäänud hindamata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, siis hinnatakse tulemust hindegaga «1» («nõrk») või antakse tulemustele mitterahuldav hinnang.
- (4) Õpilasele, kelle õppeperioodi hinne on «2» («puudulik») või «1» («nõrk»), kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, määratakse ainealane õpiabi individuaalselt või rühmas, mille jooksul on võimalik eelmise trimestri kokkuvõtvat hinnet parandada.

4.4. JÄRELVASTAMINE JA HINNETE PARANDAMINE

- (1) Kui õpilasel hindeline töö ebaõnnestub, on tal võimalik seda 10 päeva jooksul parandada. Kokkuleppel õpetajaga on võimalik hilisem hinde parandamine.
- (2) Järeltööd on võimalik sooritada reedeti päeva lõpus toimuval järelvastamise ajal. Selleks tuleb õpilasel hiljemalt sama nädala kolmapäeva südaööks end Stuudiumi registreerimisvormi kaudu töö tegemiseks kirja panna.

- (3) Järeltööd on võimalus teha üldjuhul üks kord. Erandkorras võib aineõpetaja anda mitu võimalust.
- (4) Kui õpilane ei ilmu mõjuva põhjuseta õpetajaga kokku lepitud ajal järeltööd sooritama, siis ei pea õpetaja enam uut järeltöö aega võimaldama.
- (5) Jooksvaid hindteid saab parandada kokkuleppel õpetajaga.
- (6) Aine hindamise korraldust (nõutavad teadmised ja oskused, hindamise vormid ja ajakava) tutvustab aineõpetaja õpilastele õppeperioodi alguses.
- (7) Õppeperioodi jooksul kavandatud terve teema õpitulemuste omandamist kontrollivate kirjalike tööde (kontrolltööd) aeg kooskõlastatakse teiste õpetajatega. Üldjuhul ei planeerita kontrolltöid esmaspäevale ja reedele, va juhul, kui need on ainukesed ainetunni toimumise päevad.
- (8) Ühel õppepäeval võib õpilastel olla maksimaalselt üks kontrolltöö. Nädalas võib läbi viia kuni kolm kontrolltööd.
- (9) Jooksvaid teadmiste kontrollle, tunnikontrolle ja teisi hindelisi töid võib teha jooksvalt, võimalusel arvestades õpilaste hindeliste vastamiste koormusega.
- (10) Kõik õpilased sooritavad 8. klassi lõpus enda valitud teemal loovtöö. Mõjuval põhjusel võib loovtöö kaitsmine toimuda 9. klassis.

4.5. ÕPILASE JÄRGMISESSE KLASSI ÜLEVIIMINE

- (1) Õpilase üleviimise järgmisesse klassi või klassikursust kordama jäämise otsustab õppenõukogu.
- (2) Õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetööle, viiakse järgmisse klassi üle enne õppeperioodi lõppu.
- (3) Õpilane jätkab nõutavate teadmiste ja oskuste omandamist täiendava õppetöö raames, kui tema mõni viimse trimestri hinne on «puudulik» või «nõrk», «MA» või on jäetud hinne välja panemata. Otsuse täiendavalt õppetööle jäämise kohta teeb õppenõukogu.
- (4) Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetel juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
- (5) Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmisse klassi üle hiljemalt 25. augustiks ja vajadusel määratakse õppenõukogu poolt tugisüsteem järgmiseks õppeaastaks.
- (6) Kui õpilane viiakse üle järgmisse klassi puudulike aastahinnetega, määrab õppenõukogu tugisüsteemi õpilase arengu toetamiseks järgmisel õppeaastal.
- (7) Erandjuhul võib jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enam õppeaines pandud välja aastahinne «2» («puudulik») või «1» («nõrk») või on antud samaväärne aastahinne ja täiendav õppetöö ei ole andnud tulemusi ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme.
- (8) Klassikursuse kordama jäämise otsuse tegemise kaasatakse õpilane ja tema seaduslik esindaja ning kuulatakse ära nende arvamus. Õppenõukogu otsuses peavad

olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

- (9) Käesolevas punktis sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks.

4.6. PÕHIKOOLI LÕPETAMINE

- (1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt rahuldavad ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega ühtsed põhikooli lõpueksamid eesti keeles, matemaatikas ja valikeksami ning on sooritanud loovtöö.
- (2) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele, kellel on kuni kahes õppeaines kummaski üks «puudulik» või «nõrk» eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.
- (3) Lõpuklassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetöele.
- (4) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kelle individuaalne õppekava sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on lõpetamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutatus.
- (5) Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

4.7. PÕHIKOOLI LÕPETAMINE EKSTERNINA

- (1) Põhikooli võib eksternina lõpetada kui õpilane on sooritanud põhikooli lõpueksamid ning on sooritanud aineksamid nendes õppeainetes, milles tal puuduvad põhikooli lõputunnistusele kantavad hinded, või milles ta ei ole tõendatud teadmisi ja oskusi varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise kaudu. Eksterni ei hinnata kehalises kasvatuses, tööõpetuses, käsitöös ega kodunduses.
- (2) Otsuse õpilase eksternina õppima lubamise ja lõpetamise kohta teeb OLPP õppenõukogu

4.8. KÄITUMISE JA HOOLSUSE HINDAMINE

- (1) Käitumise ja hoolsuse tagasisidestamise eesmärk on suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, täitma kooli kodukorra nõudeid ning motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid. Käitumise ja hoolsuse hinnang ei kajasta õpilase teadmisi.
- (2) Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse - kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.
- (3) Käitumise hindamisel arvestatakse kooli kodukorra täitmist, viisakat käitumist nii koolis kui ka väljaspool kooli, viisakat suhtlemist kaasõpilaste ja täiskasvanutega, sobiva sõnavara kasutamist, ausust, sõbralikkust ja abivalmidust, õpetaja korralduste

täitmist, tunnirahu hoidmist, mittehilinemist ega põhjusega puudumist, kooli vara, õppevahendite ja ruumide hoidmist, õppimist järjepidevalt ja võimetekohaselt, vajalike õppevahendite olemasolu, koduste ülesannete õigeaegselt täitmist ja kokkulepitud tähtaegadest kinnipidamist.

- (4) Klassijuhataja paneb iga trimestri lõpul ning õppeaasta lõpul kokkuvõtva hinnangu käitumise ja hoolsuse kohta. Hinnangu andmise aluseks on OLPP käitumise ja hoolsuse hindamismudel (Lisa 2).

4.9. HINNETE, KÄITUMISE JA HOOLSUSE HINNANGU VAIDLUSTAMINE

- (1) Õpilasel ja tema seaduslikul esindajal on õigus hinded või hinnangud vaidlustada viie tööpäeva jooksul pärast hinde või hinnangu teada saamist, esitades kooli õppejuhile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.
- (2) Hinde või hinnangu vaidlustamise korral teeb kooli õppejuht otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult 14 tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast alates.

5. HARIDUSLIKU ERIVAJADUSEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED, TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD

5.1. MÕISTED

1) **Haridusliku erivajadusega õpilane** on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, tervise seisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õpest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppesisus, õppeprotsessis, õppeajas, õppekoormuses, õppekeskkonnas (nagu õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid), taotletavates õpitulemustes.

2) **Õpilase andekust** käsitletakse haridusliku erivajadusena, kui õpilasel on oma kõrgete võimete tõttu eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning kes on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis jm.

3) **Individuaalne õppekava** on hariduslike erivajadustega õpilaste jaoks koostatud õppekava, milles kirjeldatakse õpilasele vajalikke tingimusi võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks. Selle koostamisel kaasatakse lapsevanem ning vajaduse kohaselt aineõpetajad, tugispetsialistid.

4) **Tugimeede** on tarvitusele võetav abinõu, mida rakendatakse eesmärgiga toetada õpilasi õpitulemuste omandamisel, käituma kooli kodukorra kohaselt ja teistest lugu pidama ning ennetada turvalisust ohustavate olukordade tekkimist koolis.

5) **Tugiteenus** on logopeedi, eripedagoogi, psühholoogi, sotsiaalpedagoogi ja teiste spetsialistide poolt osutatud teenus.

6) **Tugiteenuste juht** koordineerib haridusliku erivajadusega õpilaste õpet.

7) **Üldine tugi** on õpetajalt õpilasele pakutav individuaalne lisajuhendamine, tugispetsialistide teenuse kättesaadavuse tagamine ning vajaduse korral õpiabitundide korraldamine individuaalselt või rühmas ning seda rakendatakse õpilastele, kellel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel.

8) **Tõhustatud tuge** rakendatakse püsiva õpiraskusega, psüühika- või käitumishäirega või muu tervises seisundi või puudega õpilasele, kellele on rakendatud üldist tuge, kuid see ei ole andud õpilase arenguks soovitud tulemusi. Tõhustatud toe soovitus annab kooliväline nõustamismeeskond.

9) **Erituge** rakendatakse raske ja püsiva psüühikahäirega, intellekti- või meelepuudega või liitpuudega õpilasele, kelle jaoks on takistatud õppimine üldise või tõhustatud toe alusel või kellele on rakendatud üldist tuge, kuid selline tugi ei ole andnud õpilase arenguks soovitud tulemusi.

5.2. HARIDUSLIKU ERIVAJADUSEGA ÕPILASE ÕPPEKORRALDUSLIKUD PÕHIMÕTTED

(1) Õppe korraldamisel lähtutakse kaasava hariduse põhimõtetest, mille kohaselt õpib õpilane üldjuhul elukohajärgse kooli tavaklassis kehtestatud õppekava alusel, rakendades vajadusel muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppekeskkonnas ja õppeajas.

(2) Hariduslike erivajadustega õpilasele koostatakse vastavalt vajadusele individuaalne õppekava. Hindamine võib olla nii sõnaline, mitteeristav kui numbriline. Täpsemad hindamiskriteeriumid kirjeldatakse individuaalse õppekava üldosas, mida tutvustatakse lapsevanemale ja mis on leitav Stuudiumi keskkonnas.

(3) Kui eesti õppekeelega põhikoolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane või välisriigist saabunud õpilane, kelle eestikeelse õppe kogemus põhikoolis on olnud lühem kui kuus õppeaastat, võib kool õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada „Eesti keel teise keelena” ainekava alusel (Lisa 1).

(4) Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib vanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õppes.

(5) Koduõppele vastuvõetud õpilaste õpet koordineerib koduõppe koordinaator vastavalt Oskar Lutsu Palamuse Põhikooli koduõppe korrale (Lisa 7).

(6) Lihtsustatud õppekavaga õpilaste õpe toimub lihtsustatud õppe ja kaasava hariduse põhimõtteid rakendades.

(7) Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugi- ja mõjutusmeetmete rakendamine on reguleeritud korras „Tugimeetmed ja nende rakendamise kord Oskar Lutsu Palamuse Põhikoolis“ (Lisa 8).

6. ÕPILASTE KARJÄÄRIVALIKUTE TOETAMISE PÕHIMÕTTED

(1) Põhikoolis korraldab kool õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste kättesaadavuse.

(2) Karjäärinõustamine toimub 1.-9. klassini ja on planeeritud tegevustena aine- ja töökavades, huvitegevuse tööplaanis ja klassijuhataja töös.

- (3) 7.klassis toimub kutsevaliku lisaaine koostöös Luua Metsanduskooliga, kus õpilased tutvuvad kutsekoolis õppimise võimaluste ja väljakutsetega, saavad esmase ülevaate kodulähedase kutsekooli erialavalikutest.
- (4) 8. ja 9. klassis korraldab klassijuhataja koostöös kooli psühholoogi ja huvijuhiga erinevaid nõustamis- ja infotunde õpilastele, kaasates vastavaid spetsialiste väljastpoolt kooli.
- (5) 8. ja 9. klassis korraldab klassijuhataja koostöös huvijuhiga erinevaid õppeasutuste infotunde ning õppekäike õppeasutustesse ja ettevõtetesse.
- (6) Karjääriteenuse korraldust koolis koordineerib huvijuht.

7. ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS

- (1) Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, õppe-eesmärgid, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks trimestri algul. Sama informatsioon on kättesaadav ka Stuudumis.
- (2) Kooli ja vanemate koostöö koordineerimiseks kutsub direktor kokku vähemalt üks kord õppeaasta alguses lastevanemate üldkoosoleku.
- (3) Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb põhikoolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet.
- (4) Vajaduse korral nõustavad OLPP õpetajad, juhtkond või tugispetsialistid õpilase vanemat õpilase arengu ja kodus õppimise toetamises.
- (5) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Arenguestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja lapsevanem. Arenguestlust viiakse läbi vastavalt kooli direktori poolt kehtestatud arenguestluse korraldamise tingimustele ja korrale (Lisa ...).
- (6) Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.

11. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED

- (1) Õppetöö õppetunnis toimub õpetaja töökava alusel. Õpetaja koostab õppeaasta alguseks vähemalt trimestri töökava igas õppeaines klassiti. Töökava (Lisa 5) on kättesaadav elektroonselt Stuudiumis õppeaine info juures.
- (2) Töökavas arvestab õpetaja klassi omapära ja suundumust, kooli arengusuunda, väärtusi ja eripära, õpilaste vaimseid ja kooli materiaalseid ressursse.
- (3) Klassiõpetaja ja aineõpetaja töökava sisaldab vähemalt trimestri jooksul läbitavaid peamisi teemasid, õpiväljundeid, vajalikke õppevahendeid, hindamise korraldust ja

planeeritavaid üritusi (nt õppekäigud jms). Trimestri jooksul läbitavad peamised teemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse põhikooliõpilastele kirjalikult teatavaks trimestri algul Stuudiumis õppeaine infos.

- (4) Õppeperioodi lõpus teeb õpetaja tööanalüüs, kus analüüsib, kuidas õppeaastaks seatud eesmärkide täitmist, õnnestumisi ja õppimise kohti. Tööanalüüs esitatakse vastava Stuudiumi elektroonse vormi kaudu. (Lisa 5)
- (5) Õpetaja planeerib oma tööd koostöös teiste õpetajatega. Koostöök on ette nähtud kontakttundide vaba üldtööaeg, iganädalane koostööaeg, kooliaasta alguse seminar, kooliaasta jooksul toimuvad koostööpäevad, õppeperioodi lõpus toimuv aastat kokku võttev koostööpäev, õpetajate omavahelisel kokkuleppel toimuvad koostööarutelud

12. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

- (1) Kooli õppekava koostamine ja arendamine eeldab õpilaste ja õpetajate, õpetajate ja juhtkonna, kooli hoolekogu, kooli ja vanemate, kooli pidaja, teiste õppeasutuste ja organisatsioonide koostööd põhikooli riikliku õppekava üldosa mõtestamisel ja ainekavade koostamisel.
- (2) Kooli õppekava koostamises ja arendamises kasutatakse erinevaid töövorme, töös osalevad kõik pedagoogid. Õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor.
- (3) Kooli õppekava kehtestab kooli direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.
- (4) Andmed kooli õppekava kohta kantakse hariduse infosüsteemi õppekavade ja koolituslubade alamregistrisse.

LISAD

1. Ainekavad
2. Hindamismudelid
3. Loovtöö hindamismudel
4. Kirjalike tööde vormistamise juhend
5. Õpetaja töökava ja tööanalüüsi näidis
6. Koolivälise valikaine arvestamise avaldus ja kava vorm
7. Oskar Lutsu Palamuse Põhikooli koduõppe kord
8. Tugisüsteemid ja nende rakendamise kord Oskar Lutsu Palamuse Põhikoolis
9. Arenguveestluste läbiviimise kord